

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТУДЕНТІВ ВНЗ

Мар'яна Вікторівна Шевченко

Національний технічний університет України "КПІ"

На сучасному етапі розвитку суспільства міжнародні зв'язки набувають усе більшого значення, тому надзвичайно важливими питаннями є підготовка високоосвічених студентів вищих навчальних закладів, а отже й майбутніх спеціалістів, і формування в них іншомовної соціокультурної компетенції. Найефективнішим засобом досягнення цього є мультимедійні технології, тому їх використання для покращення процесу викладання стає дедалі рекурентнішим серед викладачів іноземних мов, зокрема англійської.

Стратегія навчання іноземних мов в Україні, сформульована Г.Г. Крючковим [2], визначає такі важливі принципи й умови формування соціокультурної компетенції студентів вищих навчальних закладів:

1) гуманістична перспектива вивчення мов (сприйняття основної світової цінності – миру, сприяння міжнародному взаєморозумінню, розвиток наукового, культурного й освітнього потенціалу людини);

2) постійне мовне самовдосконалення (право кожної людини на освіту передбачає вивчення мов протягом усього життя);

3) мова є найкращим інструментом для комунікації та інтелектуального розвитку людини (наукові дослідження з нейрології довели, що кожна опанована лінгвістична система ототожнюється з новими шляхами думки й відкриває додаткові нейроканали, збільшує можливості мозку та інтелекту);

4) голістичний підхід до викладання мов, що сприяє цілісному розумінню індивіда, етносу, культур.

У науковій літературі, яка розглядає проблеми культурознавчої освіти надаються, згідно з В.С. Біблером [1: 34], такі основні принципами формування соціокультурної компетенції:

1) принцип дидактичної культуровідповідності;

2) принцип діалогу культур і цивілізацій;

3) принцип доміанти проблемних форм навчання в культурознавчій освіті.

Принцип діалогу культур і цивілізацій, на думку В.В. Сафонові [3: 63–64], передбачає необхідність аналізу країнознавчого матеріалу і створення умов для полікультурного й білінгвістичного розвитку суб'єктів навчання, зокрема студентів ВНЗ, підготовки їх до виконання ролі культурного посередника в ситуаціях міжкультурного спілкування, розвитку в них загальнопланетарного мислення й таких якостей, як культурна неупередженість, готовність до спілкування в іншокультурному середовищі, мовна і соціокультурна тактовність, а отже формування їх соціокультурної компетенції.

Серед величезного різноманіття навчальних мультимедійних систем М.Д. Тукало [4] виокремлює такі найбільш ефективні засоби:

- 1) комп'ютерні тренажери;
- 2) автоматизовані навчальні системи;
- 3) навчальні фільми;
- 4) мультимедіа-презентації;
- 5) відеодемонстрації.

Найтипівішим прикладом дієвих мультимедійних технологій є комп'ютер, зокрема його можливості, які роблять помітний внесок у процес навчання англійській мові, надаючи значущу соціокультурну інформацію. Аудіо- та відео матеріали є першочерговими джерелами здобування знань про країну, мову якої вивчають студенти вищих навчальних закладів (ВНЗ), а також її культуру й населення.

Моделювання реальності комп'ютерними тренажерами розглядається М.Д. Тукало [4] як найважливіша перевага мультимедіа-технологій. Із їх допомогою можна не лише відтворити будь-який об'єкт, але і його поведінку в реальних умовах. Завдяки цій "віртуальній лабораторії" людина практикує розмовні й дійові ситуації, що максимально відповідають реальним.

Автоматизовані навчальні системи, побудовані на основі мультимедіа-технологій, як зазначає М.О. Цензура [5], дозволяють студентам у інтерактивному режимі знайомитись із новими поняттями й відношеннями між ними, контролювати рівень засвоєних знань через розв'язування типових задач і тестування. Ще однією незаперечною перевагою автоматизованих систем навчання, за словами М.Д. Тукало [4], є інтерактивність, яка забезпечує діалоговий режим протягом усього процесу навчання. Завдяки цьому навчальні системи надають суттєву підтримку студентам, полегшуючи процес навчання, позбавляючи їх тих елементів занять, що не забезпечують засвоєння необхідного матеріалу. Використовуючи автоматизовані системи навчання, особа, що навчається, може сама задавати темп процесу й самостійно контролювати його.

Комбіноване використання комп'ютерної графіки й анімації (мультимедіа-презентації), живого відеозображення (відеодемонстрації, навчальні й художні фільми англійською мовою) і звуку, а також інших медійних компонентів надає абсолютно унікальну можливість зробити предмет, що вивчається, максимально наочним, а тому зрозумілим і доступним. Це особливо актуально в тих випадках, коли студент має засвоїти велику кількість емоційно-нейтральної інформації, наприклад, біографії відомих осіб, правила етики й етикету країни, мова якої вивчається, тощо.

Використання мережі Інтернет, яка також є невід'ємною складовою мультимедійних технологій, надає додаткові можливості пошуку матеріалів для розширення кругозору студентів і їх соціокультурних знань про країну, мову якої вони вивчають, зокрема за допомогою глобальної мережі можливим стає безперешкодне спілкування з носіями мови, що відіграє провідну роль під час навчання іноземній мові. За кордоном використання ресурсів Інтернету в освіті вже має багатий досвід завдяки тому, що в мережі можливо знайти будь-яку інформацію. Можемо перелічити деякі засоби, що мають прямий зв'язок із мультимедійними технологіями Інтернету, і є корисними для освітніх цілей:

електронні (мультимедійні) підручники, довідкові матеріали (словники, енциклопедії, бази даних); електронні бібліотеки автентичної текстової, графічної, звукової інформації й відеоінформації; віртуальні музеї, виставки й інші наочні матеріали. Представлений у вигляді електронних презентацій матеріал значно розширює можливості звичайних підручників за рахунок використання звукового й відео супроводу й ефектів анімації. В ході роботи з комп'ютером у студентів задіюється слухове й візуальне сприйняття, що дозволяє збільшити не тільки обсяг сприйнятої інформації, але й міцність її засвоєння.

Беззаперечним є той факт, що інформація краще запам'ятовується, якщо її подано в ілюстративному, тобто наочному, вигляді. Саме мультимедійні технології майже повністю пов'язані з наочним відображенням освітніх матеріалів. Як приклад наведемо такі особливості навчання за допомогою мультимедіа як показ відео матеріалів англійською мовою (документальні стрічки, художні й наукові фільми), прослуховування англійськомовних аудіо файлів (доповіді, інтерв'ю, пісні) й застосування інтерактивних комп'ютеризованих ігор, для покращення запам'ятовування отриманої інформації та перевірки сформованих англійськомовних соціокультурних знань студентів.

Усі ці засоби, краще, ніж будь-які інші, допомагають формувати іншомовну соціокультурну компетенцію студентів ВНЗ за короткий проміжок часу.

Література:

1. Библер В.С. Культура. Диалог культур: опыт определения. // Вопросы философии. – М.: Издательство “Правда”, 1989. – № 6. – С. 31–43.
2. Крючков Г.Г. Стратегія навчання іноземних мов в Україні. // Іноземні мови в навчальних закладах. – К.: Педагогічна преса, 2002. – № 1–2. – С. 3–6.
3. Сафонова В.В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций. – Воронеж: Истоки, 1996. – 226 с.
4. Тукало М.Д. Мультимедійні системи навчання як новий методологічний засіб інтерактивного навчання на уроках хімії. // Інформаційні технології і засоби навчання [Електронний журнал]. – Україна, 2001. – Том 24. – № 4. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/43>.
5. Цензура М.О. Автоматизована навчальна система. // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Дистанційне навчання у XXI столітті: Збірник наукових праць (наукові доповіді на міжнародній науково-практичній конференції). – Львів: ІРД НАН України, 2001. – Вип. XXVII. – С. 192–196.